

Joseph Bodin de BOISMORTIER

(b Thionville, 23 Dec 1689; d Roissy-en-Brie, 28 Oct 1755).

byl výraznou skladatelskou osobností. Zažil a dovedl reflektovat důležité **estetické změny** své doby. Můžeme říci, že znamenal pro Francii tolik, jako Telemann pro Německo. Vzdělával se v alsaském regionu, kde jej v městě Metz značně ovlivnila **lidová hudba**.

V r. 1724 přišel se svou ženou a dcerou do Paříže, kde se velmi rychle vypracoval ve skladatele číslo jedna pro měšťanský okruh milovníků hudby. Přitom o něm víme, že byl rovněž takřikajícím umělcem života: chodil skvěle oblékán, rád se smál, okouzloval dámy a byl velmi příjemný člověk. Od r. 1744 působil jako kapelník ve dvou pařížských chrámech. Celkem jsou od něj dochovány 102 skladby, které jsou částečně opusovány.

Žánrově byl mnohostranný - komponoval komorní hudbu, písně, opery, balety, kantáty a cantatilles. Podstatné je, že napsal první sólové koncerty ve Francii. Kromě toho napsal příručku o harmonii a učebnici hry na housle a flétnu. Z operně-baletních představení jsou to např. Daphnis a Chloé (1747), Daphné (1748), Les Quatre Parties de Monde (1752) a konečně Don Quijotte chez la Duchesse (Don Quijotte u vévodkyně) z r. 1743.

Boismortier napsal většinu svých 102 opusů v l. 1724-47. Kolem r. 1750 opustil Paříž a zbytek svého života strávil na venkovském sídle nedaleko Paříže jako multimilionář. Po r. 1753 již nekomponoval.

Boismortier napsal řadu sólových koncertů, například 6 koncertů pro příčnou flétnu, což je v té době ojedinělé. Některá svá pozdní díla věnoval známému flétnistovi M. Blavetovi, pro nějž psal mj. též Telemann své pařížské kvartety. Blavet také pro svůj nástroj komponoval.

Boismortier se též zajímal o nové typy nástrojových obsazení a experimentoval se zvukem (zde rovněž narážíme na paralelu s Telemannem). V té době pronikají do vyšších společenských kruhů některé nástroje z lidové hudby, např. právě příčná flétna, musette - dudy, cimbál sehrál svůj historickou roli při vývoji hammerklavieru ap. Právě musette se vyskytují v několika jeho dílech. Nejvíce se však věnoval nástrojovým kombinacím obsahujícím flétnu.

Uvědomme si, že v této době flétna prudce nabyla na oblibě. Tento proces se datuje přibližně od konce 17. století. V r. 1707 vychází první systematicky uspořádaná škola hry na flétnu od Jacquese Hotteterra. Tento stavitel fléten, flétnista a skladatel konstatuje v předmluvě k této škole, že flétna je nástroj neobyčejně módní (un Instrument des plus agréables, & des plus a la mode).

Boismortier tedy bohatě využíval zvuku módní flétny. Používal ji jako melodického nástroje v kantátách, jako sólového nástroje a dokonce jako nástroje v continuu (netypické). Jeho sonáty pro 2 traversy bez bassa continua jsou složeny z pěti tanečních vět, všechny v jedné tónině. Napsal dokonce 6 koncertů pro 5 příčných fléten ber continua. Ty jsou třívěté podle itaského vzoru. Čtyři z nich mají stavbu Allo-Largo-Allo, zatímco ostatní dva začínají pomalou větou, po níž následují dvě věty rychlé. Formu itaského koncertu tedy přenáší do francouzského prostředí jako první, a to na přelomu let 1726-27.

Dále Boismortier komponoval sonáty s obligátním doprovodem cembala. Od r. 1732 se datuje jeho tvorba písňová (Air a boire).

UKÁZKY: 1) Sonáta e moll op. 37/2 pro příčnou flétnu, fagot a basso continuo. Specifický charakter, který dává tušit pozadí vyznívajících baroka, elegantní faktura, galantní sloh. Pochází z r. 1732. 5 min.

2) Sonáta D dur pro flétnu a obligátní cembalo. Věnována Blavetovi. Velmi příznačné pro italskou melodiku, vývojově progresivní, připomíná sonáty Joh. Chr. Bacha pro stejné obsazení (op. 16). Pochází z r. 1741/2, nedají se datovat zcela přesně, má opusové číslo 91/1. Překonání galantního slohu, nebo oscilace mezi galantním slohem a preklasicismem italského typu. 12 min